

Ctgb wil bij de top van Europa horen

'Groei door kwaliteit'

Gedegen, maar duur en traag. Zo staat het Ctgb bekend. Ook is niet iedereen overtuigd van de onafhankelijkheid. De nieuwe voorzitter, Johan de Leeuw, zet de deuren open. Hij ziet een organisatie die snel groeit en die kwaliteit levert. „Het Ctgb wil bij de top van Europa horen.“

Naam

Johan F. de Leeuw

Geboren

Barneveld, 19 augustus 1953

Woonplaats

Krimpen a/d IJssel

Studie

Landbouwwuniversiteit Wageningen,
agrarische sociologie

Carrière

Beleidsmedewerker Ruimtelijke Ordening
Stadsgewest Tilburg 1978-1982
Secretaris Nederlandse Christelijke Boeren en
Tuindersbond (NCBTB) 1982-1986
Lid Tweede Kamer CDA 1986-1991
Directeur-Generaal ministerie van LNV 1991-2001
Directeur-Generaal Voedsel en Waren
Autoriteit (VWA) 2002-2005
Inspecteur-Generaal Verkeer en Waterstaat,
lid bestuursraad VenW,
voorzitter inspectieraad 2005-2008
Secretaris-Generaal ministerie van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid 2008-2012
ABD Topconsultant en voorzitter Ctgb
(sinds 1-9 en 1-4 2012)

Johan de Leeuw heeft vandaag eigenlijk een andere pet op. Hij zit achter zijn bureau in Den Haag bij ABD Topconsult, een onderdeel van de Algemene Bestuursdienst van de overheid. Hier zitten ervaren overheidsmensen die tijdelijk worden ingezet voor complexe bestuurstaken. De Leeuw doet dit tweeënhalve dag per week. Op twee andere dagen werkt hij als voorzitter van het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb).

De Leeuw is geen onbekende in de landbouwsector. Hij heeft gestudeerd in Wageningen, werkte bij landbouworganisatie NCBTB en was tien jaar directeur-generaal bij het ministerie van Landbouw.

Hoe belangrijk is uw landbouwachtergrond voor deze functie?

„Het is een meerwaarde omdat de organisatie bestaat uit technisch-specialisten. Dat praat wel zo makkelijk. Maar ik heb vooral profijt van mijn ervaring met landbouw in de volle breedte; niet alleen landbouwkundig maar ook de raakvlakken met natuur en landelijk gebied. Bij het beoordelen van gewasbeschermingsmiddelen en biociden gaat het om de effecten voor alles wat leeft. Dus mens, dier en omgeving. Mensen dichtens mij verbindende eigenschappen toe en die heb ik nodig omdat het hier gaat om processen waar verschillende opvattingen over bestaan.“

Meerdere partijen in de Tweede Kamer hebben aangegeven te twijfelen of het Ctgb zich wel voldoende druk maakt om de maatschappelijke belangen. Industriebelangen zijn oververtegenwoordigd, zeggen zij. Zij willen meer controle. Wat gaat u doen om het vertrouwen terug te krijgen?

„Het Ctgb is een club van specialisten die gedegen inhoudelijk werk verricht en die daarbij alle belangen in acht neemt. Veel ligt gewoon gewoon vast; we zijn een uitvoerende instantie. Maar goed, het kan wel op papier staan, en ik kan er zelf wel van overtuigd zijn, anderen moeten daar ook van overtuigd zijn. Vandaar dat ik de Tweede-Kamerleden heb uitgenodigd voor een werkbezoek om te laten zien wat we doen en hoe wij werken. Tegelijkertijd zijn we kritisch op ons eigen functioneren. Zo laten we ons visiteren door internationale collega's. Daarnaast wordt gewerkt met peer reviews, dus wetenschappers die elkaars werk beoordelen. Ook kan er tegen besluiten bezwaar worden

aangetekend. Ik vind het goed dat de Kamer vragen heeft gesteld. Want het mag niet zo zijn dat mensen ons werk niet vertrouwen. Dat wil niet zeggen dat we het iedereen naar de zin kunnen maken. Wij doen wetenschappelijke beoordelingen van schade binnen vastgestelde normen, die juridisch verantwoord en houdbaar moeten zijn. We zijn kritisch, maar laten wel middelen toe als ze aan de wet voldoen en dus veilig zijn in combinatie met de gebruiksvoorschriften. Ons werk zal altijd onderwerp van kritiek blijven voor mensen die liever zien dat er helemaal niets toegelaten wordt.“

Het Ctgb is al jaren bezig om de doorlooptijden van toelatingsaanvragen te versnellen, onder andere met meer mensen en snellere procedures. Hoe snel gaat het nu en kan het nog beter?

„Kort gezegd: het gaat sneller en het kan beter. Wij zijn flink gegroeid van 70 fte in 2010 naar 84 fte nu. En in 2013 willen we nog eens 40 procent groeien, om alle aanvragen die gepland staan goed aan te kunnen. Daarnaast zijn we efficiënter gaan werken. Een voorbeeld hiervan is onze helpdesk, die aanvragers helpt bij het zo goed mogelijk indienen van de aanvraag, waardoor er verderop in het traject minder vertraging is. Ook werken we bijvoorbeeld apart aan kleine toepassingen, zodat die niet onder op de stapel komen te liggen. Deze zijn nu in enkele maanden rond.“

Door de Europese harmonisatie kan één land de kar gaan trekken voor een toelating van een middel in een zone (zonale beoordeling). Wil het Ctgb een grote speler worden in Europa of moet het zich, zoals eerder wel werd gezegd, vooral op de kleine gewassen richten; de specialty crops?

„Ik verwacht dat het Ctgb een van de topspelers binnen Europa gaat worden. Nu al komen er bovengemiddeld veel aanvragen onze kant op. Groei in het aantal aanvragen en aantal medewerkers is voor ons geen doel op zich, maar wij willen wel op gebied van kwaliteit bij de top behoren. Zeker als het gaat om specialty crops, want daar zijn we in Nederland goed en groot in. Die kaas laten we ons niet van het brood eten.“

Waarom zouden middelenfabrikanten voor Nederland moeten kiezen?

„Wij worden relatief goedkoper, terwijl andere landen relatief duurder worden. Ook de verschillen in doorlooptijden worden kleiner. Fabrikanten vinden ons kritisch en lastig, maar als ze uiteindelijk weten 'nu is het goed en houdbaar', dan geeft ze dat zekerheid.“

De beoordeling van zaadcoatingsmiddelen verloopt moeizaam. Het Ctgb vraagt allerlei extra studies. Het lijkt erop dat behandelde zaden straks weer massaal met een U-bocht naar Nederland gehaald worden. Zou dat voor de coatingindustrie juist geen reden zijn om naar het buitenland te vertrekken?

„Op sommige punten is Nederland een stap vooruit in het uitwerken van Europese regels. Het Ctgb praat op Europees niveau mee over hoe bepaalde wetgeving moet worden vertaald in de beoordelingscriteria en dan zie je vaak dat het uiteindelijk moet gebeuren zoals we het in Nederland al doen. Het is dus een kwestie van tijd tot andere landen vergelijkbare criteria hanteren.“

Hoeveel ruimte blijft er voor individuele landen om er hun eigen criteria op na te houden?

„Daar is steeds minder behoefte aan, maar je houdt natuurlijk altijd verschillen in omstandigheden. In Nederland wordt het land intensief beteeld en is er veel oppervlaktewater. Daar houden we uiteraard rekening mee. Wel proberen we daar zo vroeg mogelijk over te overleggen met andere landen, zodat wederzijdse erkenningen gemakkelijker worden.“

Het gebruik van een aantal middelen ligt onder vuur vanwege de discussie over de bijensterfte. Individuele middelen worden goed onderzocht. Maar weten we wel genoeg om te kunnen beoordelen wat al die middelen bij elkaar opgeteld met bijen doen?

„Er zit al een cumulatief effect in onze modellen, dus daar houdt het Ctgb rekening mee. Of dat voldoende is, daar buigt de EFSA (de Europese voedselveiligheidsautoriteit, red.) zich momenteel over. Die speelt een belangrijke rol bij het beoordelen van nieuwe informatie. Wij hebben voor een aantal middelen aanvullende eisen gesteld, zoals het verbod op gebruik tijdens de bloei. Dat doen we niet op basis van een emotionele discussie. Voor iedere wijziging geldt dat je dat goed moet kunnen onderbouwen.“ ■